

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte – Petru Ursache,
judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Ghenadie Nicolaev,
Nadejda Toma,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de
procurorul în cadrul Procuraturii de nivelul Curții de Apel Cahul, Sârbu
Valeriu și avocatul Cobzac Gheorghe în numele părții civile GȚ „Danco”
Cocianji Danil, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al
Curții de Apel Cahul din 11 aprilie 2016, în cauza penală în privința lui

Nedioglo Elena Pantelei,

*născută la 19 decembrie 1963, originară din r-nul
Vulcănești, s. Carbalia, domiciliată în r-nul Taraclia,
s. Salcia, str. Tineretului 7.*

***Datele referitoare la termenul de examinare a
cauzei:***

- 1. de la 25 iunie 2014 - până la 20 ianuarie 2015
(instanța de fond);*
- 2. de la 19 februarie 2015 - până la 11 aprilie 2016
(instanța de apel);*
- 3. de la 06 iulie 2016 – până la 15 noiembrie 2016
(instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală
legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Taraclia din 20 ianuarie 2015, Nedioglo
Elena a fost achitată de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de
art. 361 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatei nu întrunește
elementele infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de Cocianji Danil a fost lăsată fără soluționare.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Nedioglo
Elena a fost învinuită de faptul că în perioada anilor 2003-2008, deținând
funcția de collector fiscal și inspector cadastral în cadrul Primăriei com. Salcia,
r-nul Taraclia, ulterior fiind numită în funcție de contabil a primăriei, a comis
infracțiunea în următoarele circumstanțe.

Astfel, Nedioglo El. în perioada anilor 2011 - 2012, având acces la

evidența cadastrală și cunoscând cu certitudine situația privind evidența plantațiilor pe teritoriul deservit de primărie, a întocmit două certificate false, în care a introdus date care nu corespund realității și a evidenței reale duse de primăria s. Salcia, confirmând că pe parcursul anului 2005, GȚ „Danco”, administrată de Coceanji D., a plantat viță-de-vie pe 13,45 ha, ceea ce nu este adevărat. Certificatele menționate au fost autentificate cu ștampila umedă a primăriei la solicitarea lui Nedioglo Elena.

Aceste certificate false au fost întocmite la solicitarea lui Frangu Gheorghe, directorul SA „Combinatul de vinuri Taraclia”, care i-au fost eliberate acestuia, pentru a putea pretinde în instanța de judecată dreptul la încasarea unei datorii fictive, neexistente, pentru serviciile de plantare în anul 2005 a butașilor de viță de vie în beneficiul GȚ „Danco”.

Astfel, inițial Frangu Gh. a solicitat eliberarea de către primărie a unui certificat cu date veridice, denumit în limba rusă, „Plantarea viței de vie pe teritoriul primăriei s. Salcia, r-nul Taraclia, R. Moldova pentru anul 2005”. Răspunsul la interpelare a fost întocmit de Nedioglo El., unde la rubrica dacă GȚ „Danco” a plantat sau nu viță de vie în anul 2005, nu erau efectuate careva mențiuni, adică confirmând faptul că GȚ „Danco” nu a efectuat plantări în anul 2005, însă în instanța de judecată acest certificat a fost prezentat cu text înscris manual în circumstanțe necunoscute, anume cu înscrierea 13,45 ha.

În instanța de judecată au apărut dubii privind veridicitatea înscrierii efectuate manual în certificatul nominalizat, solicitându-se astfel, prezentarea unui certificat autentificat.

În continuare Nedioglo El. a purces la falsificarea a două certificate, indicând date vădit false, în următoarele circumstanțe.

Nedioglo E. a întocmit primul certificat în limba rusă, fiind semnat doar de ea, în calitate deținută anterior de colector de impozite. Certificatul fiind intitulat „Plantarea viței de vie pe teritoriul primăriei com. Salcia, r-nul Taraclia, R. Moldova, pe anul 2006”, unde, în rubrica pentru anul 2005, a fost introduse date false că GȚ „Danco” a plantat 13,45 ha de viță de vie. Acest certificat a fost semnat doar de Nedioglo E., nu și de către primar. Însă, în cadrul ședinței de judecată a cauzei civile au apărut dubii privind înregistrarea oficială a acestui certificat, cu număr de ieșire, din care motiv Nedioglo E. întocmește al doilea certificat, cu aceleași date false.

Astfel, al doilea certificat cu date false Nedioglo E. l-a întocmit, deja,

fiind în calitate de contabil al primăriei la 01.02.2012, numai că de data aceasta a indicat „Plantarea viței de vie și a livezilor”, iar în declarațiile depuse în cadrul urmăririi penale confirmă că a avut în vedere că s-au plantat livezi și nu viță de vie, necătând la faptul că ea a falsificat primul certificat cu denumirea „Plantarea viței de vie pe teritoriul Primăriei com. Salcia”.

Potrivit informației prezentate de reprezentantul Primăriei com. Salcia, r-nul Taraclia, în anul 2005, GȚ „Danco” în genere nu a plantat viță de vie.

Prin urmare, aceste certificate cu date false, eliberate de Nedioglo Elena, au fost prezentate în ședința de judecată în susținerea acțiunii civile declarate de Frangu Gheorghe împotriva GȚ „Danco”, cu anexarea anumitor facturi fiscale false, având ilegal câștig de cauză precum că ar fi vândut butași GȚ „Danco” în anul 2005 pentru plantare, aducând în calitate de probe în susținerea plantării anume aceste două certificate cu date false, întocmite de Nedioglo E.

3. Împotriva sentinței au declarat apel procurorul și avocatul Cobzac Gh. în numele părții civile GȚ „Danco” Cocianji D., care au solicitat:

- procurorul, casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri, de încetare a procesului penal în baza art. 361 alin.(1) Cod penal, în legătură cu prescripția tragerii la răspundere penală. Acțiunea civilă să fie admisă în principiu, lăsând soluționarea recuperării prejudiciului cauzat în ordinea procedurii civile.

Consideră că au fost prezentate suficiente probe ce confirmă vinovăția inculpatei însă ținând cont că din data comiterii infracțiunii a trecut termenul de tragere la răspundere penală, prevăzut la art. 60 alin. (1) lit.a) Cod penal, Nedioglo E. urmează a fi liberată de răspundere penală în baza art. 361 alin.(1) Cod penal.

- avocatul Cobzac Gh. în numele părții civile, casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri de condamnare a inculpatei, cu aplicarea art. 90 Cod penal. Totodată, să fie admisă în totalitate acțiunea civilă înaintată.

A menționat că instanța de judecată nu a apreciat probele prezentate sub toate aspectele, precum nici nu s-a expus asupra lor, dând prioritate doar declarațiilor inculpatei. Mai mult ca atât, vinovăția lui Nedioglo E. a fost confirmată însăși prin declarațiile inculpatei care a confirmat întocmirea certificatelor de către ea personal, unde a indicat datele că GȚ „Danco” în an. 2005 a plantat 13,45 ha viță de vie, fapt confirmat prin ascultarea audio a

ședinței de judecată, precum și comunicarea Primăriei Salcia nr. 193 din 20.10.2014, potrivit căreia în primărie se află actul de plantare a livezilor de către GȚ „Danco” din 25.11.2005 pe o suprafață de 28,86 ha, de aceia în anul 2006 GȚ „Danco” a fost scutită de la plata impozitului funciar de 2358 lei. Transferul a fost efectuat de către specialistul de acumulare a impozitelor împreună cu inspectorul fiscal, care la acel moment era inculpată, precum și alte probe anexate la dosar.

Astfel, în cadrul judecării cauzei s-a stabilit cu certitudine, că certificatele cu date false au fost întocmite de Nedioglo E. din numele autorității publice, contrar evidenței duse de primărie. Acest fapt fiind recunoscut de inculpată, care însă încearcă prin minciună să scape de răspundere penală. În cadrul audierii sale, Nedioglo E. a declarat că consideră certificate eliberate de ea că acestea nu sunt documente oficiale, deoarece era o evidență personală dusă de ea în formă liberă, care nu constituie document de evidență statală.

Însă, potrivit deciziei CSJ din 20.03.2014 privind examinarea recursului în interesul legii, formulat de Procurorul General, cu privire la determinarea modului unitar de interpretare și aplicare a prevederilor art. 361 alin.(1) Cod penal, sa dat explicație noțiunii de document oficial care constituie toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate, primite sau deținute de autoritățile publice și care au legătură cu funcția administrativă, excepția făcând doar documentele care sunt în curs de pregătire.

Totodată, documentul oficial reprezintă nu doar documentele care emană de la o autoritate publică dar și cele care provin de la terț, care au fost primite de o autoritate publică.

Astfel, document oficial poate fi orice informație înregistrată, fixată în orice formă, elaborate, primite sau deținute de autoritățile publice și care au legătură cu funcția administrativă, etc.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 11 aprilie 2016, au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate.

5. La adoptarea soluției date, instanța de apel a constatat că, instanța de fond în baza probelor administrate legal de către organul de urmărire penală și verificate în ședința de judecată, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă în sensul art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței,

veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungând la concluzia corectă cu privire la achitarea inculpatei Nedioglo E. de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 361 alin. (1) Cod penal.

6. Împotriva hotărârii nominalizate a declarat recurs ordinar procurorul și avocatul Cobzac Gh. în numele părții civile GȚ "Danco", Cocianji D., care au solicitat:

- procurorul, care invocând temeiul de drept prevăzut la art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală solicită, casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Consideră că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor probelor acuzării și nu și-a argumentat soluția adoptată.

Astfel, au fost prezentate suficiente probe care confirmă vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii imputate, iar instanța de apel nu a făcut o analiză detaliată a acestora în raport cu circumstanțele cauzei, limitându-se la enumerarea lor în decizia contestată și anume:

- declarațiile părții civile Cocianji D.;
- declarațiile martorului Hortolomei I., care au fost luate în considerație doar cele depuse în cadrul ședinței de judecată, dar nu și cele de la urmărirea penală;
- notificarea primăriei Salcia nr. 193 din 20.10.2014,
- actul de plantare a butașilor de viță de vie din 25.11.2005,
- notificarea nr.21 din 30.03.2012,
- raportul de expertiză contabilă nr. 1063 din 20.06.2013, prin care se confirmă că în perioada an. 2005 între GȚ "Danco" și Combinatul de Vin Taraclia nu au avut loc relații de furnizare a butașilor de viță de vie. Totodată că GȚ "Danco" nu a sădit viță de vie în an. 2005.

La fel, consideră că potrivit deciziei Curții Supreme de Justiție din 20.03.2014 privind examinarea recursului în interesul legii "Cu privire la determinarea modului unitar de interpretare și aplicare a prevederilor art. 361 alin.(1) Cod penal, noțiunea de document oficial constituie toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate, primite sau deținute de autoritățile publice și care au legătură cu funcția administrativă, excepția făcând doar documentele care sunt în curs de pregătire.

Termenul de documente publice în sensul recomandării reprezintă informațiile fixate pe orice suport fizic într-o formă recuperabilă.

Astfel, în cazul dat, documentele au fost elaborate, întocmite și prezentate de Nedioglo E. pentru confirmarea factorilor de decizie, pe care au fost aplicate ștampila Primăriei, fiindu-le acordate și numere de ieșire, înregistrate în ordinea respectivă în registrul de evidență a documentelor entității, obținând astfel caracterul unui document public, oficial evident cu date false înscrise personal de inculpată.

Martorul Frangu Gh. în ședința instanței de apel a confirmat că a solicitat și a primit de la Primăria com. Salcia un certificat oficial, pe care l-a prezentat în instanța de judecată, deși i-a fost necesar pentru calcularea scutirii de impozite.

Privitor la faptul, dacă documentele sunt oficiale este necesar de menționat, că certificatul al doilea cu ștampilă umedă este ridicat și atașat la dosarul penal în privința lui Frangu Gh., care a fost solicitat și examinat în instanța de apel.

În instanța de apel a fost examinată cauza penală pe învinuirea adusă lui Frangu Gh. în baza art. 310 Cod penal, în cadrul căruia a fost examinat și procesul-verbal de audiere a martorului Nedioglo E. în cadrul căruia ea a confirmat pe deplin, că a întocmit certificatele false la rugămintea lui Frangu Gh., deoarece era lui datoare cu suma de 22 000 lei și se temea ca el să nu o acționeze în judecată. Cunoștea că datele din certificate nu corespund datelor din mapa de evidență, dar a tăcut din motivul indicat. Acest dosar a fost examinat în cadrul ședinței instanței de apel. Însă, instanța neîntemeiat a considerat că proba sus-menționată, fiind insuficientă pentru pronunțarea unei sentințe de condamnare, în cazul când inculpata a depus mărturii fiind în calitate de martor, dar nu de inculpat.

- avocatul în numele părții civile, care, invocând temeiul prevăzut la art. 427 alin.(1) pct.6) CPP, solicită casarea deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei la rejudecare.

Recurentul a invocat motive similare recursului procurorului, privind recursul în interesul legii „Cu privire la determinarea modului unitar de interpretare și aplicare a prevederilor art. 361 alin.(1) Cod penal”, unde este redată noțiunea de document oficial, care constituie, toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborare, primite sau deținute de autoritățile

publice și care au legătură cu funcția administrativă, excepție făcând doar documentele care sunt în curs de pregătire.

Mai mult ca atât, documentele oficiale sunt nu doar documentele care emană de la o autoritate publică dar și documentele care provin de la terți care au fost primite de o autoritate publică.

Suplimentar a menționat că instanța nu a dat aprecierea corespunzătoare probelor prezentate pe dosar, care confirmă cu certitudine vinovăția inculpatei.

Nu este de acord nici cu motivarea deciziei contestate, considerând că instanța și-a luat atribuțiile apărării inculpatei, depășindu-și limitele, fiind aduse atingere principiului contradictorialității în procesul penal.

Totodată, a menționat și faptul că a fost prezentat dosarul penal în privința lui Frangu Gh. în baza art. 310 Cod penal, în cadrul căruia Nedioglo E. a fost audiată în calitate de martor, unde a confirmat că a întocmit certificate false la rugămintea lui Frangu, fiindcă era datorare cu suma de 22 000 lei și se temea ca acesta să nu se adreseze în judecată.

Astfel, falsul încriminat lui Nedioglo El. nu constă în faptul că ea a pus sau nu semnătura pe acel înscris, dar în întocmirea intenționată a unui înscris cu datele false care să confirme sădirea butașilor în anul 2005 de către GT „Danco”, fapt ce nu corespunde adevărului.

7. Asupra recursurilor ordinare declarate nu a fost depusă referință.

8. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct.6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță în cazurile când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art. 417 alin.(1) pct.7) și 8) CPP, decizia instanței de apel trebuie

să cuprindă fondul apelului, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Din conținutul deciziei rezultă că instanța de apel în cauza dată nu a respectat aceste stricte prevederi legale și nu a făcut analiza tuturor probelor prezentate de procuror și avocatul în numele părții civile GȚ "Danco", în expunerea argumentelor sale.

Colegiul lărgit, verificând argumentele recursurilor declarate de acuzatorul de stat și avocatul Cobzac Gh. în numele părții civile GȚ "Danco", în raport cu actele cauzei, constată că judecând apelurile, instanța de apel n-a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție pripită de respingerea apelurilor declarat de apelanți, prin ce a comis eroarea de drept prevăzută la art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

Or, soluția de respingere a apelurilor declarate este insuficient motivată și necorespunzătoare cumulului de probe administrate și nemijlocit verificate în ședințele de judecată atât a primei instanțe, cât și a celei de apel, în condițiile art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, iar instanța de apel fără a se pronunța asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat de acuzatorul de stat și avocatul părții civile, a adoptat soluția contestată.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit menționează că, dacă instanța de apel a respins apelurile declarate, decizia trebuia să cuprindă analiza probelor pe care s-a bazat instanța pronunțând hotărârea respectivă, să indice din care motive ele urmează a fi reapreciate ori respinse ca probe, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept incriminate inculpatului în rechizitoriu.

La fel, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar și poate administra, la cererea părților, orice probe noi pe care le consideră necesare, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Modalitatea de motivare a soluției denotă că instanța de apel nu a apreciat probele menționate în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, pornind de la motivele recursurilor ordinare declarate de procuror și partea vătămată, care au fost indicate de către aceștia și în apelurile sale, rezultă următoarele.

Potrivit declarațiilor martorului Hortolomei I. probă prezentată de

procuror în confirmarea învinuirii lui Nedioglo El., depuse la etapa urmăririi penale din 14.08.2013 și 10.09.2013, acesta a declarat că, „în luna septembrie 2011 a fost ales secretar în Primăria s. Salcia. La începutul lunii noiembrie 2011 cet.Frangu Gh. a solicitat informație de la contabilă primăriei Nedioglo El. pentru ca să verifice pentru el personal câte subvenții au primit de la stat pentru plantare, deoarece pământul se afla pe teritoriul deservit de primărie. Nedioglo E. a întocmit certificatul dat față de el personal. Nu au fost conversații că certificatul eliberat va fi prezentat în alte scopuri. El personal a autentificat certificatul cu ștampila umedă a primăriei, deoarece toate copiile eliberate le autentifica prin ștampilă. Certificatul eliberat nu a fost înregistrat în registrul de evidență, deoarece a înțeles că are nevoie de certificat pentru el personal. Când a autentificat certificatul, pe aceasta era doar semnătura lui Nedioglo E., alte semnături sau ștampile nu erau.

Totodată, martorul a mai relatat că în luna februarie 2012 el îndeplinea funcția de primar al com. Salcia, deoarece Sacalî S. care activa ca primar, se afla pe foaie de boală. Astfel, la 01.02.2012, aflându-se la locul de muncă în cadrul Primăriei com. Salcia, de el s-a apropiat Nedioglo E. care activa în funcția de contabil șef al Primăriei, și i-a transmis pentru semnare un certificat care confirmă plantarea butașilor viței de vie și livezilor, care sunt scutiți de la plata impozitelor până la roadă, pe teritoriul com. Salcia.

Nedioglo E. i-a spus că certificatul l-a ridicat din mapa specializată de acest domeniu, care era datată din 2007, iar el fără careva dubii l-a semnat în locul primarului Sacalî S., aplicându-i ștampila umedă, și specialistul de colectarea impozitelor Socolenco C. a înregistrat certificatul sub nr. 04 din 01.02.2012 în registrul de ieșire a corespondenței cu mențiunea destinării „Combinatul de Vin Taraclia”. Un exemplar a fost transmis personal lui Nedioglo E., iar al doilea a rămas la Primărie. Nu cunoaște cine a primit certificatul eliberat la 01.02.2012 și cui i-a fost destinat din reprezentanții SA „Combinatul de Vin Taraclia”. Însă, din spusele lui Nedioglo E., a înțeles că **ultima verbal a fost rugată de a elibera un document** referitor la sumele de care sunt scutiți de la plata impozitelor la plantarea butașilor viței de vie pentru perioada anilor 2000-2005.

Referitor la actul prezentat lui la 10.09.2013 privind Plantarea viței de vie din 20.05.2004, a relatat că îl vede pentru prima dată, până la moment nu l-a văzut și nici nu putea să-l vadă din cauza că are alt specific de lucru. El

personal răspunde de evidența intrării și ieșirii corespondenței din Primăria com. Salcia. Careva solicitări privind eliberarea anumitor acte ce țin de plantarea viței de vie din 20.05.2004, inclusiv de la SA „Combinatul de Vin Taraclia”, nu a primit.

Ulterior, în cadrul ședinței instanței de fond martorul Hortolomei I. și-a modificat declarațiile date anterior relatând că, în luna noiembrie 2011 la Primărie s-a adresat conducătorul fabricii de vinuri Taraclia, Frangu G. și a cerut informația privind scutirea de la plata impozitelor pentru plantarea plantațiilor multianuale. Deoarece, se aflau în biroul în care erau măpila cu informația, el a luat documentele, a făcut copii și a autentificat, însă în registrul de ieșire al corespondenței nu a înregistrat, deoarece Nedioglo E. de câteva ori l-a întrebat pentru ce are nevoie de această informație, la ce a primit răspuns că pentru uz personal. Acesta fiind motivul pentru care nu a fost înregistrat în registru.

În februarie 2012, la rugămintea telefonică a reprezentantului SA „Combinatul de Vin Taraclia” i s-a solicitat de a fi eliberat un certificat care confirmă plantarea butașilor viței de vie pe perioada anilor 2000-2005. Deoarece el nu putea utiliza calculatorul, s-a apropiat de contabilul-șef Nedioglo E. și a rugat-o să-i redacteze la calculator acest certificat. Din cauza că la acel moment primarul lipsea, el a semnat certificatul, a înregistrat-o în registrul de ieșire și a doua zi i-a transmis în mână lui Nedioglo E., pentru a fi expediată solicitantului.

Declarațiile martorului Hortolomei I. depuse în cadrul urmăririi penale sunt confirmate prin depozițiile lui Sacalî Sv. care a confirmat că certificatul din 01.02.2012 a fost perfectat de Nedioglo E. în timp ce ea se afla pe foaia de boală, care a fost transmis lui Frangu Gh. și care a prezentat informația data în instanța de judecată. Informația din certificat Nedioglo E. le-a întocmit pentru ea personal, pentru a vedea care sunt scutiți de la plata impozitelor. Pentru Nedioglo E. nu avea importanță conținutul referitor la viță de vie sau livadă.

La fel, instanța de apel urma să aprecieze corespunzător declarațiile inculpatei Nedioglo E. depuse în cadrul urmăririi penale, care a confirmat întocmirea certificatelor de către ea personal, în care a înscris datele că G.T. „Danco” în anul 2005 a sădit 13,45 ha viță de vie. Tot ea, a mai relatat că la începutul lunii octombrie 2011 a venit la Primăria com. Salcia, unde se aflau secretarul Hortolomei I., specialistul pe colectare a impozitelor Socolenco I. și

Frangu Gh., care analizau mapa cu privire la plantarea culturilor multianuale. Ulterior, Frangu Gh. a solicitat să-i fie eliberată o copie de pe acest act care nu era de strictă evidență, menționând că îl interesează sumele existente referitor la scutirea de la plata impozitelor în privința culturilor multianuale, pe care ea anterior le calcula, pentru uz intern. Frangu Gh. a indicat anume la acest act, **secretarul Hortolomei I. i-a făcut o copie și la rugămintea lui Frangu G. i l-a confirmat că copia este justă, aplicându-i ștampila primăriei**, l-a ce ultimul a luat exemplarul și a plecat. Cât privește certificatul eliberat la 01.02.2012, inculpata a menționat că, **ea la solicitarea verbală a juristei SA "Combinatul de Vin Taraclia", Fujenco M., a întocmit un certificat care confirmă plantarea butașilor vitei de vie și livezilor care sunt scutiți de la plata impozitelor până la roadă, care a prezentat-o pentru înregistrare în registru de ieșire a corespondenței și i-a transmis-o pentru a o semna secretarului primăriei Hortolomei I.** Certificatul nominalizat a fost înregistrat în registru sub nr.4 din 01.02.2012, Hortolomei I. a aplicat ștampila primăriei, inclusiv a fost semnată și de specialistul de colectare a impozitelor Socolenco C. Acest certificat a fost transmis de ea personal în mână colaboratorului SA „Combinatul de Vin Taraclia” Catana A.

Însă, fiind audiată în cadrul ședinței de judecată inculpata a explicat că la rugămintea lui Hortolomei I. a întocmit certificatul din 01.02.2012, deoarece ultimul nu avea cunoștințe de utilizare a calculatorului. Nimeni nu s-a adresat la ea privind eliberarea certificatului din 01.02.2012 sub nr.4, cum ar fi directorul „Combinatului de Vin Taraclia” Frangu Gh.

La începutul lunii octombrie 2011, la sunetul primarului, a venit la Primăria Salcia, unde se aflau secretarul Hortolomei I., specialistul pe colectare a impozitelor Socolenco I. și Frangu Gh. În mână la Frangu Gh. se afla o mapă, actul de plantare și informația cu privire la scutirea de la plata impozitelor în privința culturilor multianuale. Cine i-a transmis mapa nu cunoaște. Frangu Gh. a solicitat informația pentru perioada anilor 2004-2006. Informația privind scutirea de la plata impozitelor avea un caracter intern și nu era autenticată cu ștampilă. Hortolomei I. față de toți a făcut copii la documente, le-a semnat că copia este justă și a aplicat ștampila. A reușit să-l întrebe pentru ce are nevoie, la ce Frangu Gh. a spus că pentru scutirea de la plata impozitelor. În acea mapă se mai afla și informația din care rezultă că G.Ț. „Danco” a plantat livezi pe teritoriul de 13,45 ha. Careva interpelări în

adresa primăriei din partea lui Frangu G. privind eliberarea certificatelor referitor la G.Ț. "Danco" nu a văzut și nimini nu i-a arătat.

Astfel, instanța de recurs remarcă, că instanța de apel nu a dat nici o apreciere declarațiilor martorului Hortolomei I., Sacalî S. și inculpatei Nedioglo E. *depuse în cadrul urmăririi penale*, care au relatat informațiile referitor la eliberarea certificatelor de care este învinuită Nedioglo E. potrivit rechizitoriului, însă în decizia sa a menționat declarațiile contradictorii ale acestora care au fost modificate, prin urmare divergențele dintre declarații nu au fost înlăturate.

Mai mult ca atât, fără apreciere au rămas și depozițiile lui Nedioglo E. în cauza penală în privința lui Frangu Gh. învinuit în baza art. 310 Cod penal, în cadrul căruia Nedioglo E. fiind audiată în calitate de martor a declarat **că a întocmit certificate false la rugămintea lui Frangu**, deoarece **era lui datorare cu suma de 22 000 lei, fiindu-i teamă ca el să nu o acționeze în judecată. Cunoștea că datele din certificate nu corespund datelor din mapa de evidență**, însă a tăcut din motivul dat.

La fel, instanța de apel a conchis că nu au fost prezentate probe concludente și pertinente precum că Nedioglo Elena, deținând funcția de contabil șef a primăriei, pe parcursul anilor 2011-2012 a avut acces la evidența cadastrală și a cunoscut cu certitudine situația privind evidența plantațiilor pe teritoriul deservit de primăria s. Salcia, făcând referire la declarațiile lui Hortolomei I., care a indicat că, mapa din care el a făcut copii de pe certificatul eliberat lui Frangu Gh. se afla la inginerul cadastral Sacolenco E., prin urmare documentele erau păstrate la inginerul cadastral al primăriei, iar faptul că anterior inculpata a activat în calitate de inginer cadastral și a dus evidența cadastrală, nu poate fi ca probă precum că ea cunoștea situația privind evidența cadastrală, or, în acest sens acuzatorul de stat a menționat că necătând la faptul că la momentul comiterii infracțiunii Nedioglo El. deja exercita atribuțiile de contabil-șef al primăriei, aceasta avea acces liber la actele și documentele Primăriei com. Salcia.

Totodată, instanța de recurs conchide că în cadrul ședinței de judecată Nedioglo E. a declarat, că certificatele eliberate de ea nu constituie documente oficiale, deoarece era o evidență personală, adică pentru uz intern, acestea având o formă liberă, ce nu constituie document de evidență statală, iar în această situație instanța de apel urma să motiveze care a fost necesitatea de a

oficializa documentul, adică înregistrarea lui în registru de ieșire a primăriei, precum și aplicarea ștampilei primăriei.

În acest sens, Colegiul penal lărgit enunță că infracțiunea prevăzută de art. 361 Cod penal face parte din Capitolul XVII, care are ca obiect generic - „*Infracțiunile contra autorităților publice și a securității de stat*” și pentru justa soluționare a cauzei este relevantă decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 20 martie 2014 în cauza nr.4-1ril-2/2014 asupra recursului în interesul Legii, adoptată pe probleme analogice.

Astfel, din decizia nominalizată rezultă că studiind noțiunea de act (document) oficial a fost indicată Recomandarea Rec(2002)2 a Comitetului Miniștrilor a Consiliului European, către Statele membre, privind accesul la documentele publice, din 21.02.2002, care menționează că prin *document public* se înțelege: - toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate, primite sau deținute de autoritățile publice și care au legătură cu funcția administrativă, excepție făcând documentele care sunt în curs de pregătire.

Termenul de *documente publice* reprezintă în sensul prezentei recomandări, toate informațiile fixate pe orice suport fizic într-o formă recuperabilă (texte scrise, înregistrate pe bandă sonoră sau audiovizuală, fotografii, email-uri, informații stocate pe suport electronic cum ar fi bazele de date electronice etc.). Atât documentele produse de o autoritate, cât și documentele ce provin de la terți și care au fost primite de o autoritate publică sunt acoperite de definiție.

Deci, noțiunea „document oficial” se referă nu doar la „documentele eliberate de autoritățile publice”, dar și la „documentele prezentate autorităților publice”.

În această ordine de idei, luând în considerare conținutul art. 6 al Legii RM privind accesul la informație, *documentul oficial* poate să apară și sub forma documentului privat, pus la dispoziția organelor sau persoanelor oficiale în condițiile legii de către alți subiecți de drept.

În dependență de autorul documentului privat, ele pot fi documente private întocmite de persoane fizice sau documente private întocmite de persoane juridice de drept privat.

Trebuie de menționat că, în primul rând, documentele care emană de la particulari se consideră documente oficiale atunci când asemenea documente sunt supuse procedurii publice de autentificare a documentelor create.

Tocmai această procedură conferă documentului un caracter oficial, adică un caracter de drept public. În al doilea rând, documentele care emană de la particulari se consideră documente oficiale atunci când asemenea documente sunt primite oficial de persoana juridică de drept public, după care se află la dispoziția acestei persoane în legătură cu soluționarea problemei reprezentând obiectul de referință al documentelor primite.

Astfel, documentelor private li se recunoaște posibilitatea de a deveni documente oficiale. Momentul convertirii documentelor private în documente oficiale este desemnat prin punerea acestuia la dispoziția organelor sau a persoanelor oficiale în condițiile legii.

În concluzie – momentul înregistrării documentului privat de către organul sau persoana oficială este momentul convertirii documentului privat în document oficial.

Așadar, punerea la dispoziția organelor sau persoanelor oficiale a documentelor private în cazul în care sunt îndeplinite condițiile legii, conferă acestor documente aptitudinea de a evalua un obiect material produs al infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal, confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale.

În acest context apare necesitatea evidențierii faptului că o cerință obligatorie, în sensul alin.(1) al art. 361 Cod penal, este că confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale false trebuie neapărat să acorde drepturi sau să elibereze de obligații.

Revenind la speța data, Colegiul lărgit invocă că, potrivit învinuirii înaintate lui Nedioglo El. prin rechizitoriu (f.d.134-142, vol.I) ea este învinuită că „a întocmit două certificate false în care a înscris date care nu corespund realității și evidenței reale duse de primăria s. Salcia, confirmând că pe parcursul anului 2005, GȚ „Danco”, administrată de Cocianji D., a plantat viță-de-vie pe 13,45 ha, ceia ce nu este adevărat. Certificatele menționate au fost autentificate cu ștampila umedă a primăriei la solicitarea lui Nedioglo Elena”.

Instanța de apel a considerat că certificatele din speță, nu pot fi considerate ca fiind documente oficiale, care acordă drepturi sau eliberează de obligații în sensul art. 361 Cod penal, deoarece ele nu corespund criteriilor care definesc un document oficial, și anume neavând: Stema de Stat a Republicii Moldova; imprimarea decorațiilor republicii; denumirea completă a organului autorității administrației publice locale care emite actul; adresa

juridică a acesteia; data, luna, anul de emitere a actului; numărul de ieșire; titlul actului de certificat, ori în alt mod; textul; semnătura persoanelor responsabile; ștampila și alte mențiuni relevante.

În acest sens, Colegiul penal constată că instanța de apel nu a apreciat faptul că documentele, adică certificatele au fost elaborate, întocmite pe care au fost aplicate ștampila Primăriei și ulterior prezentate de către Nedioglo Elena, pentru confirmarea factorilor de decizie.

Astfel, se conchide că al doilea certificat este înregistrat în registrul de evidență a documentelor entității sub nr.04 din 01.02.2012, intitulat - Certificat eliberat de primăria com. Salcia, r-nul Taraclia, R. Moldova, codul fiscal 1007601007000, eliberat în temeiul art. 283 alin.4/d secțiunea a 6, de plantare a butașilor viței de vie și livezilor cu privire la scutirea de la plata impozitelor în privința culturilor multianuale până la intrarea pe rod, care este confirmată prin semnătura primarului com. Salcia, Sacali S. și aplicată ștampila primăriei, prin urmare obținând caracterul unui document privat, adică oficial.

Totodată, instanța de apel nu a apreciat și declarațiile martorului Frangu Gh. depuse în cadrul ședinței instanței de apel care a confirmat că el a solicitat și a primit de la primăria com. Salcia un certificat oficial, pe care la prezentat în cadrul dosarului civil, explicând că a avut necesitatea informației cu privire la scutirea de la plata impozitelor a firmelor sale care au plantat viță de vie și livezi.

Potrivit materialelor cauzei și anume prin hotărârea Judecătoreii Economice de Circumscripție, nr.2e-666/12 din 20 februarie 2012, la cererea de chemare în judecată depusă de SA „Combinatul de Vinuri Taraclia” către GȚ „Danco” privind încasarea datoriei în temeiul contractelor de societate civilă, rezultă că certificatele eliberate de Primăria s. Salcia, r-nul Taraclia, au fost verificate și apreciate ca probe, de unde instanța a conchis că prin acestea se confirmă că GȚ „Danco” a fost eliberat de la plata impozitului funciar (f.d.11-18, vol.I)

Mai mult ca atât al doilea certificat cu ștampilă umedă este ridicat și atașat la dosarul penal în privința lui Frangu Gh. învinuit în baza art. 310 Cod penal.

Astfel, instanța de apel pripit, a susținut poziția instanței de fond în ce privește aprecierea probelor, acceptând niște concluzii de ordin general, cu privire la conținutul declarațiilor martorilor Hortolomei I., Sacali S., inclusiv a

inculpatei Nedioglo E., precum și probelor materiale.

Instanța de recurs constată că, necătând la faptul că Nedioglo E. a confirmat că a întocmit certificate false, însă, instanța de apel, fără a analiza în cumul cu alte probe prezentate în ședința de judecată, pripit a decis menținerea sentinței de achitare a lui Nedioglo E. de sub învinuirea adusă în baza art. 361 alin.(1) Cod penal.

Prin urmare, asupra probelor prezentate de acuzatorul de stat și argumentelor avocatului în numele părții civile, dacă certificatele nominalizate în speță, sunt documente oficiale sau nu, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, instanța de apel nu s-a expus argumentat, complet, obiectiv și sub toate aspectele, nefiind dat deplină eficiență recursului în interesul legii cu privire la determinarea modului unitar de interpretare și aplicare a prevederilor art. 361 alin.(1) Cod penal, în raport cu circumstanțele cauzei.

În cazul dat, instanța de apel urma să-și expună punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii și menționate în cererile de apel, în baza evaluării juste, a probelor administrate în cursul urmăririi penale, a celor readministrate în condiții de oralitate, nemijlocire și contradictorialitate la etapa cercetării judecătorești și a celor administrate, cu respectarea dreptului la apărare al părților, în această fază procesuală, și ca urmare să rețină corect starea de fapt, vinovăția inculpatului și încadrarea juridică a faptelor comise de către aceasta.

În concluzie, Colegiul penal constată, că instanța de apel, care a menținut soluția primei instanțe, nu a soluționat cauza în conformitate cu prevederile legale, adică instanța de apel în decizia adoptată nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate de către procuror și avocatul în numele părții civile GȚ „Danco”, eroare de drept cuprinsă în art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, *ceea ce duce la casarea* deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.

Potrivit art. 435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, ea casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura

de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de procuror și avocatul în numele părții civile în apeluri, și cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Cahul, Sârbu Valeriu și avocatul Cobzac Gheorghe în numele părții civile GȚ „Danco” Cocianji Danil, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 11 aprilie 2016, în cauza penală în privința lui *Nedioglo Elena Pantelei* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, pronunțată integral la 15 decembrie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Ghenadie Nicolaev

Nadejda Toma